

Työ- ja elinkeinoministeriö
kuuleminen@tem.fi

Asia: Naiset Rauhan Puolesta –liikkeen lausunto Fennovoima Oy:n hakemuksesta valtioneuvoston 6.5.2010 periaatepäätöksen täydentämiseksi

Diaarinumero: TEM/11/08.04.01/2014

Mielipiteen esittäjä: Naiset Rauhan Puolesta

Lähetetty tiedoksi kaikille kansanedustajille

Alla esitetyt huomautukset osoittavat, että Fennovoiman vuonna 2010 hyväksyttyä periaatepäätöstä ei voida uusia pelkällä täydentämisellä. Periaateluvan täydentäminen on ydinenergialaissa täysin tuntematon käsite. Fennovoiman hankkeesta on tehtävä täysin uusi periaatepäätös.

Vuoden 2010 hyväksytyn periaatepäätöksen jälkeen Fennovoiman hanke on muuttunut täysin. Hankkeen rahoitus, laitetoimittaja ja laitteen koko ovat aivan jotain muuta mistä vuonna 2010 eduskunta päätti. Venäjän valtion korporaatio Rosatom saattaa lisätä omistustaan 34 prosentista jopa yli 50 prosenttiin, koska Fennovoimalla on vaikeuksia saada suomalaisia sijoittajia loppuerälle.

Edellisessä Fennovoima hankkeessa eduskunta nosti kaksi tärkeää asiaa esille. Ensimmäinen oli riippuvuus Venäjän tuottamasta energiasta ja toinen suomalaisen teollisuuden energiatarpeen saaminen.

Tämän uuden hankkeen näkökulma näihin asioihin on täysin muuttunut. Nyt laitteen toimittaja, suurin omistaja, rakentaja ja raaka-aineen toimittaja ovat yksi ja sama, venäläiläinen Rosatom. On aivan selvä että Venäjällä on halu ja kyky käyttää energiaa geopolittisena aseena. Viimeaikaiset Venäjän toimet Ukrainassa ovat osoitus tästä. Tätäkö meidän päättäjät pitävät Suomen kansan kokonaisedun mukaisena?

TEM:n laatimien uusimpien skenaarioiden mukaan sähkökulutus on tulevaisuudessa pienempi kuin vuonna 2010 periaatepäätöstä tehdessä oletettiin. Suomesta on häipynyt viime vuosina suuri määrä teollisuutta, joten teollisuuden energiatarve on pienentynyt. TEM:n pitäisi myös antaa julkisuuteen tekemänsä energiamallit.

Uusi laitostoimittaja

Uuden laitostoimittajan kohdalla ratkaisevaa on, että Rosatom ei harjoita pelkästään ydinenergiapolitiikka vaan myös ydinasepolitiikkaa. Yhtiön vuosikertomuksen mukaan ydinasetuotanto on yhtä tärkeä osa Rosatomia kuin ydinvoima. Miltei 40 % Rosatomin työntekijöistä työskentelee yrityksen ydinasetuotannon parissa. Complex Rosatom kehuu ydinaseteollisuuden toimintaa sillä, että ydinvoima luo mahdollisuuden

ydinaseteollisuudelle. Rosatomin ydinasektori toimii tiiviissä yhteistyössä puolustusteollisuuden kanssa. Nykyään Complex Rosatomilla on ydinvoimakeskus Sarovissa, Snezhinskissa, Majakissa ja useissa muissa paikoissa.

Suomi on perinteisesti kaikilla kansainvälisillä areenoilla tukenut ydinseriisuntaa. Suomessa Fennovoiman Pyhäjoen hankkeen puolustajat toteavat, että Fennovoima on vain tekemisissä Rosatomin ydinaseettoman sektorin kanssa. Mutta mitä takuita suomalaisilla on ettei osaa suomalaisrahoista jossain vaiheessa käytetä ydinaseiden valmistamiseen?

Naiset Rauhan Puolesta -liike katsoo, että ydinvoima ja ydinaseet ovat kuin siamilaiset kaksoset. Tästä Rosatom kuten myös OL 3 rakentava ranskalainen yhtiö Areva ovat parhaita esimerkkejä. Suomen ei pidä antaa toistamiseen ydinasevaltiolle mahdollisuutta rakentaa ydinvoimaa. Suomi on jo menettänyt kasvonsa Arevan OL 3 rakennusprojektin myötä.

Fennovoiman ja Rosatomin sopimuksessa lähdetään siitä, että Rosatom rakentaa ja operoi laitosta. Rosatomin tytäryhtiö TVEL toimittaisi Pyhäjoelle ydinpolttoaineen, joka erotettaisiin käytetystä polttoaineesta ja se kuljetettaisiin Suomeen maailman saastuneimmilta ydinalueilta, Tsheljabinskin Majakista Itä-Uraalilta. Lisäksi Rosatom olisi kuten edeltäjänsä E.ON suurin osakkeenomistaja (vähintään 34 %).

Huomionarvoista on, että E.ON:illa, joka alunperin oli suurin osakkeenomistaja (34 %) ei ole mitään tekemistä ydinasteollisuuden kanssa. OL 3:n ja Arevan kohdalta voi myös todeta, että Areva ei tule olemaan Fennovoiman ydinvoimalan omistaja, vaan ainoastaan ydinvoimalan toimittaja.

Naiset Rauhan Puolesta -liike vaatii, että Suomessa ei tehdä mitään päätöksiä uusien ydinvoimaloiden rakentamiseksi ennen kuin ydinasemaat ovat ydinsulkusopimuksessa kirjattujen ydinseriisuntavelvoitteidensa mukaisesti tehneet konkreettisia, sitovia suunnitelmia tarkkoine aikatauluineen ympäristöä ja ihmisiä uhkaavista ydinaseista luopumiseksi.

Miksi ei ydinvoimaa

Arvovaltainen Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli, IPCC on viimeisimmässä raportissaan (maalis-huhtikuua 2014, The Progressive 16.4.2014)) todennut, että ihmisten toimet aiheuttavat hiilipäästöjä, jotka vaikuttavat ilmastonmuutokseen. Raportissa todetaan myös että me, ihmiset voimme myös ratkaisuillamme vaikuttaa ilmastoon. Ongelma voidaan ratkaista ottamalla käyttöön uusiutuvaa energiaa, ydinvoima ei ole ratkaisu tähän, todetaan raportissa.

Siitä huolimatta että ongelma on suuri raportti tarjoaa kolme hyvää uutista;

- ensinnäkin meillä on aikaa noin 15 vuotta leikata tarvittavat päästöt
- toiseksi uusiutuvan energian teknologioita on saatavilla tekemään työ
- kolmanneksi hinnat ovat hallittavissa

IPCC:n eli hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (Intergovernmental Panel on Climate Change) tavoitteena on tuottaa tieteellinen perusta ilmastopolitiikkaa koskevaa kansallista ja kansainvälistä päätöksentekoa varten.

Ydinaseista ja ydinvoimasta on luovuttava

Nykyisten ydinasevaltioiden lisäksi 30-40 ydinvoimaa käyttävää maata pystyy halutessaan valmistamaan ydinaseen lyhyessä ajassa. Käytännössä kaikki ydinpolttoaineen tuottamiseen kykenevät maat ja laitoikset voisivat teknisesti valmistaa myös ydinaseita. Tämän vuoksi jokainen uusi ydinvoimala lisää myös mahdollisuuksia uusien ydinaseiden valmistukseen.

Ramesh Thakur, Centre for Nuclear Non-Proliferation and Disarmamentin johtaja, toteaa mm: Niin kauan kun jollakin maalla on ydinaseita niin toisetkin maat haluavat niitä. Niiden suuri tuhovoima asettaa ne vastakkain ydinvoiman kanssa ja poliittiset voimat vastakkain niiden maiden kanssa joilla ei ole ydinvoimaa. Niin kauan kun ydinaseita on on aina olemassa mahdollisuus että niitä käytetään jonain päivänä. Ainoa tae ydinaseiden leviämisen estämiseksi on ydinaseriisunta”.

Yhdysvaltain ydinaseohjelma, kongressin joulukuun talousarvion mukaan maksaa 350 miljardia dollaria seuraavan vuosikymmenen aikana. Asearsenaalin nykyaikaistaminen nelinkertaistaa tämän summan vuosina 2024-2030. Mistä materiaali näihin aseisiin? Uusista ja jo toiminnassa olevista ydinvoimaloista. Yhdysvallat eivät ole tässä yksin, jokainen ydinasevaltio nykyaikaistaa omaa asearsenaaliaan.

Ydinaseista voidaan luopua sanoo Noam Chomsky, professori, poliittinen teoreetikko, Jane Ayersin haastattelussa 5. huhtikuuta 2014. ”On hyvin mahdollista poistaa ydinaseuhka ihmiskunnalle ja ihmisen henkiinjäämiselle. Kaikkien ydinaseiden poistaminen maailmasta vaatii vain sen että kaikki asianosaiset sopivat niin. Tiedämme, mitä voidaan tehdä ydinaseiden poistamiseksi ja meillä kaikilla on velvollisuus siihen”. Hän lisäsi myös ”että yksi tärkeä mittari on ymmärtää, että mitä kauemmaksi siirrämme fossiilisten polttoaineiden käytön lopettamisen sen pahemmaksi menee maailmanlaajuinen ympäristömme, jonka jätämme lastenlapsillemme. Ydinaseiden suhteen voimme ilman muuta ryhtyä aseriisuntaan, joka on meidän velvollisuutemme”.

Rauhanomaista energiatuotantoa

Suomen kannattaa ydinvoiman sijasta sijoittaa uusiutuvaan energiaan, joka on varma tapa turvata sekä sähkönsaanti että kotimainen energiaosaaminen ja kotimaiset työpaikat. Uusiutuvien energialähteiden tuotantokustannukset ovat huomattavasti edullisemmat kuin ydinvoiman, niiden rakennusaikataulu on paljon lyhyempi ja rakentaminen tuo kotimaisia työpaikkoja sekä rakennusaikana että tuotannon käynnistyttyä. Uusiutuviin energialähteisiin satsaamalla vähennetään riippuvuutta tuontienergiasta. Uusiutuvien energianlähteiden kehittäminen on Suomelle ja EU:lle merkittävä mahdollisuus.

Suomen on otettava oppia maailmalta, jossa vallitsevana energiamuotona yhä useammin on uusiutuvat energiat. Tämä olisi Suomen kokonaisedun mukaista energiapolitiikkaa.

Suomalaisten ei pidä uskoa että venäläiset onnistuisivat rakentamaan paremman prototyypin reaktorin Hanhikivenniemelle kuin ranskalaiset rakentavat Olkiluotoon.

Pakkolunastuksia

Fennovoima ilmoitti alunperin tekevänsä vain vapaaehtoisia maakauppoja. Todellisuudessa Fennovoima on käynyt hyvin agressiivista maakauppapolitiikkaa paikkakunnalla. Fennovoimalla ei vielääkään ole hallinnassaan kaikkea tarvittavaa maa- ja vesialuetta. Yhtiö on jättänyt TEM:lle pakkolunastushakemuksen yli 100 hehtaarin laajuisista maa- ja vesialueista Hanhikivenniemiellä. Kun kyseessä on ydinvoimalayhtiö tämä ei ole Suomen kansan kokonaisedun mukaista toimintaa. Tällainen pakkolunastus asettaa ihmiset hyvin eriarvoiseen asemaan.

Naiset Rauhan Puolesta –liike katsoo että Euroopan energiamarkkinat ovat tällä hetkellä sellaisessa myllerryksessä, Fennovoiman ydinjäteongelma ei ole ratkaistu, ydinvoiman rakennuskustannukset ovat sietämättömän kalliit ja rakentaminen hidasta, jotta Suomen eduskunnan ei pidä myöntää Fennovoiman ydinvoimalahankkeelle periaatelupaa.

Enemmistö suomalaisista ei hyväksy Rosatomia ydinvoimalan omistajaksi. Samoin Talouselämän teettämän kyselyn mukaan 64 % suomalaisista tyrmää Fennovoiman ja ylipäätään uusien ydinvoimalaitosten rakentamisen.

Naiset Rauhan Puolesta – liike

Helsingissä 15.5.2014

Lea Launokari
Naiset Rauhan Puolesta
Kaksosmäki 24, 02400 Kirkkonummi
s-posti:
puh: 09-298 1588, 050 5522330

Marjatta Kurtén
Naiset Rauhan Puolesta
Koivikkotie 12 s 7, 00630 Helsinki
s-posti: :
puh: 050-588 3038